

Vápencové lomy jako refugia pro xerofilní motýly

Mezi biotopy, které v Evropě nejvíce ubývají, patří různé typy polopřirozených trávníků. Mnoho denních motýlů, kteří jsou na tyto biotopy vázaní, je v kontinentálním měřítku ohroženo. Pro svůj vývoj potřebují teplé a suché podmínky. Ačkoli tyto tradičně obhospodařované nelesní lokality z krajiny mizejí, nová raně sukcesní stadia se začínají objevovat v industrializovaných zemích, v podobě např. silničních lemů, výsypek po důlní těžbě a lomů. V této studii autoři hodnotí motýlí společenstva 21 vápencových lomů Moravské brány. Motýli využívající lomy patřily k regionálně vzácným a/nebo sedentárním druhům. Motýli vyskytující se v lomech představují ekologicky dosti rozmanitou skupinu druhů. Jedna skupina zahrnuje druhy obývající iniciální stadia – skály a skalnaté terasy, další druhy obývající křovinaté lesostepi. Ze studie vyplývá, že vápencové lomy představují v intenzivní zemědělské krajině vhodné prostředí pro ochranu xerofilních motýlů. Tyto lokality často představují jediné ostrůvky xerofilní vegetace v silně pozmeněné krajině, čímž narůstá jejich důležitost. V činných lomech by měl být provoz upraven tak, aby zachoval mozaiku celé sukcesní série na ploše lomu a na jeho krajích. Po uzavření lomu by nemělo dojít k lesnickým ani zemědělským rekultivacím, aby mohla být zachována raná sukcesní stadia. V dlouho opuštěných lomech by primární ochranný zájem měl být zaměřen na předcházení zapojení vegetace a obnovu plošek s ranými sukcesními stadii.

Využitelné výstupy:

Mezi biotopy, které v Evropě nejvíce ubývají, patří různé typy polopřirozených trávníků. Mnoho denních motýlů, kteří jsou na tyto biotopy vázaní, je v kontinentálním měřítku ohroženo. Pro svůj vývoj potřebují teplé a suché podmínky. Ačkoli tyto tradičně obhospodařované nelesní lokality z krajiny mizejí, nová raně sukcesní stadia se začínají objevovat v industrializovaných zemích, v podobě např. silničních lemů, výsypek po důlní těžbě a lomů. V této studii autoři hodnotí motýlí společenstva 21 vápencových lomů Moravské brány. Každý lom byl charakterizován několika proměnnými (geografická poloha, činné vs. opuštěné lomy, doba po ukončení těžby, rozloha, zastoupení jednotlivých typů biotopů v lomu a jeho okrajích). Motýli byli sčítáni v roce 2000 během šesti oddělených období od konce dubna do konce srpna.

Celkem bylo zaznamenáno 82 druhů denních motýlů (dva druhy byly reintrodukovány), z toho 27 druhů ohrožených v národním měřítku. Počet druhů se zvyšoval směrem k jihu a snižoval se stářím lomu. Motýli využívající lomy patřily k regionálně vzácným a/nebo sedentárním druhům. Jejich vysoký počet v dosud činných a rozsáhlých lomech podporuje myšlenku, že lomy přispívají k ochraně xerofilních druhů motýlů. Motýli vyskytující se v lomech ale představují ekologicky dosti rozmanitou skupinu druhů. Jedna skupina zahrnuje druhy obývající iniciální stadia – skály a skalnaté terasy (modrásek tolicový, modrásek kozincový, modrásek černolemý a modrásek jetelový). Živné rostliny těchto druhů často v řídké vegetaci dominují. Motýli této skupiny byli obzvláště početní v činných lomech, kde se vyskytovaly rozsáhlé plochy lad. Další skupina zahrnuje druhy křovinatých lesostepí – otakárek ovocný, okáč strdivkový a ostruháček kapincový. Tyto druhy čelí dvojímu ohrožení – přehnané péči a naopak ponechání bez managementu. V činných i opuštěných lomech se pro výskyt těchto druhů nachází dostatek xerofilních křovin. V lomech a okolní krajině se často vyskytují oportunistické druhy, jako bělásek řepový, babočka kopřivová nebo motýli přizpůsobení moderní zemědělské krajině (soumračník čárečkový, okáč bojínkový). Společenstva motýlů v lomech tedy sestávala ze směsice vzácných xerofilních druhů a běžných druhů.

Ze studie vyplývá, že vápencové lomy představují v intenzivní zemědělské krajině vhodné prostředí pro ochranu xerofilních motýlů. Často představují jediné ostrůvky xerofilní vegetace v silně pozmeněné krajině, čímž narůstá jejich důležitost. V činných lomech by měl být provoz upraven tak, aby zachoval mozaiku celé sukcesní série na ploše lomu i jeho krajích. Po uzavření lomu by zde nemělo dojít k lesnickým ani zemědělským rekultivacím, aby mohla být zachována raná sukcesní stadia. V dlouho opuštěných lomech by primární ochranný zájem měl být zaměřen na předcházení zapojení vegetace a obnovu plošek s ranými sukcesními stadii.

Grafické přílohy: [lomy_motyli1.jpg](#) [1]

Zdroj: Benes J., Kepka P., Konvicka N. 2003: Limestone Quarries as Refuges for European Xerophilous Butterflies. *Conservation Biology* 4: 1058-1069.

Vápenkové lomy jako refugia pro xerofilní motýly

Publikováno z Fórum ochrany přírody (<http://forumochranyprirody.cz>)

Zadal: Jiří Pokorný

URL zdroje: <http://forumochranyprirody.cz/vapencove-lomy-jako-refugia-pro-xerofilni-motyly>

Odkazy:

[1] http://forumochranyprirody.cz/sites/default/files/lomy_motyli1.jpg